

Europa geeft de consument de controle over zijn persoonsgegevens terug

Met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) willen het Europees Parlement en de Europese Raad allereerst voorkomen dat persoonsgegevens commercieel worden misbruikt, bijvoorbeeld door grote bedrijven die handelen in data. Net als die bedrijven moeten ook Kerken en verenigingen allerhande vanaf vrijdag 25 mei 2018 in orde zijn met de nieuwe wetgeving over privacy. Het toverwoord daarbij is toestemming.

Jozefien VAN HUFFEL

De nieuwe Europese verordening AVG bestrijdt het verwerken van persoonsgegevens zonder medeweten van de betrokkenen. © Luk Vanmaercke

RECHT OP WETEN EN VERGETEN WORDEN

Begin 2016 namen het Europees Parlement en de Europese Raad de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) aan, ook breed bekend als GDPR (General Data Protection Regulation). „We willen dat Europa het voortouw neemt en een nieuwe benadering voor het beschermen van gegevens ontwikkelt”, zei Giovanni Buttarelli, de Europese toezicht- houder voor gegevensbescherming, kort nadien op een katholieke conferentie over privacy in Warschau. „De basisregels zijn verantwoording afleggen en openheid.”

Een Europese verordening is rechtstreeks van toepassing en moet dus niet worden vertaald naar een nationale wet. Wel werd een aanpassingsperiode van twee jaar voorzien. Over twee weken zou iedereen die persoonsgegevens verwerkt, van multinational tot plaatselijke sportclub, in orde moeten zijn met de verordening. „Het is niet zo dat de nieuwe wet spectaculaire dingen vraagt of oneindig veel strenger

is dan de Belgische privacywet van 1992”, zegt Maurice van Stiphout, die zich in de juridische dienst van het Interdiocesaan Centrum bezighoudt met de AVG. „De grote verandering is dat de bewijslast is omgedraaid. Wie verantwoordelijk is voor gegevensverwerking, moet nu kunnen aantonen dat hij daarvoor toestemming heeft.”

Het voornaamste doel van de AVG is het beter beschermen van de burger. Een bedrijf mag een formulier bijvoorbeeld niet meer zo opstellen dat je automatisch in allerlei adressenbestanden belandt als je niets aanvinkt. Daarnaast heeft iedereen het recht te weten welke gegevens een instantie van hem bezit en waarom. Bedrijven mogen geen onnodige gegevens meer opvragen en consumenten hebben vanaf nu ook het recht om vergeten te worden. Je kunt dus vragen dat je persoonsgegevens worden gewist, omdat het niet langer nodig is dat een instantie ze bezit of omdat die ze onrechtmatig verkreeg.

De AVG is ook van toepassing voor religieuze organisaties, al hebben zij wel een enigszins afwijkend statuut. In het algemeen is het immers verboden gegevens te verzamelen over de levensbeschouwelijke overtuiging van mensen, net als over hun politieke overtuiging of geaardheid. Kerken en religieuze verenigingen mogen dat echter wel. Ze staan daarbij onder toezicht van de onafhankelijke Gegevensbeschermingsautoriteit, die de Privacy-commissie vervangt. Voorwaarde is dat de Kerk en de religieuze vzw's een register van verwerkingsactiviteiten bijhouden waarin staat wat voor gegevens ze bijhouden en hoe ze die gebruiken, en dat er een functionaris voor de gegevensbescherming wordt aangeduid. Voor de hele Belgische katholieke Kerk is dat Herman Cosijns, de secretaris-generaal van de bischoppenconferentie.

Pas vanaf 25 mei beantwoordt de Gegevensbeschermingsautoriteit vragen over

de AVG. „Wat doe je bijvoorbeeld met parochieregisters en het recht om vergeten te worden?”, zegt van Stiphout. „Daarin houdt de Kerk gegevens bij *ad vitam aeternam*, tot het einde der tijden. Volgens de kerkelijke leer kan een doopsel niet vergeten worden. Uiteraard treden er al tientallen jaren mensen uit de Kerk. Dat werd dan in de marge van het parochieregister aangetekend. Wij achten het noodzakelijk die praktijk voort te zetten, maar over de precieze werkwijze moeten we nog overleggen met de Gegevensbeschermingsautoriteit.”

Reageren op dit artikel? Dat kan op www.kerkenleven.be

Goed om te weten

• De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) geldt enkel voor levenden. In principe mag een parochie dus zonder toestemming te vragen de naam van een overleden familielid vermelden tijdens de eucharistieviering of op de parochiewebsite.

• Voor beroepsjournalisten zijn er uitzonderingen op de AVG. Zij mogen wel namen vermelden of foto's publiceren zonder een geschreven toestemming van de betrokkenen.

• Als de Kerk of een parochie of vereniging een beroep doet op een externe leverancier om gegevens te verwerken, bijvoorbeeld een personeelsadministratiekantoor, een softwarebedrijf voor de website of een drukkerij, dan heeft ze de verantwoordelijkheid om te controleren of die leverancier de wetgeving respecteert. Ze moet weten welke beveiligingsmaatregelen de leverancier neemt en afspreken of en wanneer gegevens na afloop van de verwerking worden vernietigd.

JA, IK WIL... MET MIJN BRUID IN DE KRANT

De naam van uw pasgedoopte zoon op het prikbord in de kerk. Een foto van uw huwelijk op de website van de parochie. Nieuws over pastorale activiteiten in uw mailbox. Wilt u dat? Sinds januari wordt iedereen die in de Belgische bisdommen een initiatiesacrament of huwelijk aanvraagt ook verzocht om al dan niet toestemming te geven om zijn persoonsgegevens te gebruiken. Daarmee haalde de Kerk alvast ruimschoots de deadline van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Moeten parochies echter nog praktische stappen zetten?

„Het is vooral een kwestie van bewustwording”, zegt Maurice van Stiphout van de juridische dienst van het Interdiocesaan Centrum. „Welke gegevens heb je en waar wil je die voor gebruiken?” Houdt een parochie bijvoorbeeld een lijst bij met e-mailadressen om nieuws over activiteiten te verspreiden, dan heeft ze van iedereen op die lijst uitdrukkelijke schriftelijke toestemming daartoe nodig. „Dat mag ook per e-mail, zolang je die goed bewaart”, zegt Van Stiphout. „Je kunt mensen nu al e-mailen om die toestemming te vragen. Ik zou aanraden dat met een sec bericht te doen waarin je verwijst naar de inwerkingtreding van de AVG en opsomt waarvoor je de gegevens wilt gebruiken, ruim, maar duidelijk omschreven.”

Mensen die een contractuele overeenkomst aangaan, bijvoorbeeld een abonnement nemen op Kerk & leven, geven stilzwijgend toestemming om hun gegevens te gebruiken. „Je moet hen echter wel informeren over wat je ermee gaat doen en hoelang je ze zal bewaren”, zegt Van Stiphout. „Vervolgens moet je doen wat je zegt. Als je zegt dat je de gegevens vernietigt een jaar na het opzeggen van een abonnement, dan mag bij een controle niet blijken dat je ze toch bewaarde.” Wat echt niet kan, is de

„Een abonneelijst gebruik je niet om uit te nodigen voor het parochiefeest”

abonneelijst zonder expliciete toestemming gebruiken om mensen uit te nodigen voor het parochiefeest of ze doorgeven aan een bevriende organisatie die donateurs zoekt.

Ook voor het nemen of publiceren van foto's heb je altijd actieve toestemming nodig. Het is niet zo dat mensen impliciet toestemming geven door aanwezig te zijn op een activiteit. Daarnaast moeten parochies in orde zijn met de bescherming van gegevens. „De basisregel is dat gegevens niet onder ogen komen van onbevoegden”, zegt Van Stiphout. Een lijst die je opslaat in de cloud is doorgaans afdoende afgeschermd, maar ook de kast met het parochieregister moet op slot. „Iemand vertelde bijvoorbeeld dat de deur van hun secretariaat altijd open was en dat mensen er voortdurend binnen en buiten liepen. Dat is niet de bedoeling als je er gegevens bewaart.”

VRIJWILLIGERS HEBBEN OOK PRIVACY

Stilaan trekt het seizoen van picknicks en barbecues zich op gang, ook bij verenigingen. Zij kondigen die vaak via allerlei kanalen aan, van Kerk & leven en de gemeentewebsite tot affiches en de eigen Facebookpagina. Moeten de geïnteresseerden zoals elk jaar inschrijven bij Magda of bij Paul? Perfect, zolang je daar een schriftelijke toestemming van Magda of Paul voor hebt. De nieuwe privacywetgeving geldt immers net zo goed voor organisaties, zelfs feitelijke verenigingen, en ten opzichte van vrijwilligers.

Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk raadt organisaties aan na te denken over welke gegevens ze vragen. „Heb je echt de namen van de kinderen van je vrijwilligers nodig of alle diploma's die je vrijwilliger ooit behaalde?”, luidt het. „En zo ja, hoe kun je dat dan verantwoorden?” De vrijwilligersgegevens die wel worden gevraagd, kunnen vervolgens best gecentraliseerd worden en toevertrouwd aan een verantwoordelijke of aanspreekpunt. „Die houdt de gegevens steeds up-to-date, bewaart het overzicht en wist tijdig de gegevens die niet meer nodig zijn.” Op die manier kunt u als vrijwilliger ook snel antwoord krijgen wanneer u wilt weten welke gegevens er over u worden bewaard.

Statistieken bijhouden over de vrijwilligerswerking kan met anonieme lijsten

Net zomin als een bedrijf waar u iets koopt, mag een organisatie waar u vrijwilliger bent uw gegevens doorgeven aan een derde partij, tenzij dat natuurlijk noodzakelijk is. Zo heeft een verzekeraar de namen nodig van de vrijwilligers die verzekerd zijn. De organisatie mag die doorgeven zonder toestemming te vragen, maar moet dat wel uitdrukkelijk melden in haar *privacy statement*, een document dat bijvoorbeeld op de website kan staan en waar de vereniging iedere nieuwe vrijwilliger de weg naar toont. Sommige organisaties houden graag statistieken bij over hun vrijwilligers. Hoe oud zijn ze? Hoelang blijven ze in de organisatie en de evolutie van vrijwilligers in je organisatie op lange termijn weten, dan kan dat ook perfect met lijsten waarin je de persoonsgegevens anoniem maakt”, legt het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk uit. „Je verwijdert de link met de vrijwilligers erachter, terwijl ze toch bruikbaar blijven voor de statisticus in jou.”

Info over de AVG en de Kerk op www.kerknet.be/organisaties/bisschoppenconferentie. Op www.vlaanderenvrijwilligt.be vindt u dan weer info over de AVG en vrijwilligers.